VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lausunto

18.2.2022

VN/23484/2021
VN/23484/2021-VM-5

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite: MMM:n lausuntopyyntö 11.2.2022, VN/23484/2021

VM:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta esitysluonnoksesta. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) muuttamisesta. Esityksen mukaan lakiehdotuksen tarkoituksena on edistää työllisyyttä mahdollistamalla maatalouden luopumistukeen oikeutettujen tuensaajien ansiotyössäkäynti ilman, että työssä ansaitun tulon määrä vaikuttaisi maatalouden harjoittamisesta luopuneen oikeuteen saada luopumistukea. Laista ehdotetaan kumottavaksi ansiotulorajaa koskevat säännökset.

Lakiehdotus mahdollistaisi esityksen mukaan myös maatalouden luopumistukeen oikeutettujen tuensaajien ansiotyössäkäynnin huoltovarmuuden turvaamiseksi covid-19-epidemian aiheuttamissa olosuhteissa maa- ja metsätalousministeriön toimialan kannalta kriittisissä tehtävissä ilman, että työssä ansaitun tulon määrä vaikuttaisi maatalouden harjoittamisesta luopuneen oikeuteen saada luopumistukea.

Vuosina 2020 ja 2021 on ollut voimassa määräaikainen laki eräistä maatalouden luopumistuen ansiotulorajaan covid-19-epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä (446/2020 ja 542/2021). Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta piti hallituksen esitykseen (HE 77/2021 vp) liittyvässä mietinnössään tarpeellisena selvittää käsittelyssä olleen väliaikaisen järjestelyn säätämistä pysyväksi. Hallituksen neuvotteluissaan syyskuussa 2021 vuoden 2022 talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä tekemän pöytäkirjamerkinnän mukaan maatalouden luopumistuen ansiotuloraja poistetaan pysyvästi.

Ansiotulorajaa koskevat, kumottavaksi ehdotetut säännökset vaikuttavat luopumistuen maksamisen aloittamiseen ja voivat aiheuttaa maksussa olevan luopumistuen maksun keskeyttämisen. Luopumistuensaajan ansiotulojen määrä ei enää vaikuttaisi luopumistuen maksamiseen ja luopujien luopumistuen maksu alkaisi tulevaisuudessa, kun he täyttävät maksun alkamisen edellytyksenä olevan

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Valtiovarainministeriö PL 28 00023 Valtioneuvosto	Snellmaninkatu 1 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.vm@gov.fi

iän ja lain 38 §:ssä säädetyt muut kuin ansiotuloja koskevat edellytykset. Luopujille, joiden luopumistuki on muuttunut lepääväksi ennen 1.1.2022 ja luopujille, jotka täyttävät luopumistuen maksamisen edellytyksenä olevan iän, lain voimaantulon jälkeen annettaisiin kuitenkin mahdollisuus jättää luopumistuki lepäämään. Heidän tulisi itse ilmoittaa tästä kirjallisesti Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle (Mela). Ehdotettu lainmuutos johtaisi myös siihen, ettei luopumistuen maksamista enää tulevaisuudessa keskeytettäisi luopumistuensaajan ansiotulojen vuoksi.

Esityksen mukaan lakia ehdotetaan sovellettavaksi taannehtivasti 1.1.2022 alkaen, jotta voitaisiin taata luopumistuensaajien yhdenvertainen kohtelu.

Ehdotuksen johdosta luopumistukea voitaisiin tulevaisuudessa maksaa myös siinä tapauksessa, että muutoin luopumistukeen oikeutetun luopujan ansiotulojen määrä ylittäisi voimassa olevassa luopumistukilaissa säädetyn ansiotulorajan, joka on 785,94 euroa kuukaudessa vuonna 2022. Kaupallisen maatalouden harjoittaminen ja metsätalouden hankintatöiden tekeminen olisi edelleen luopumistuensaajalta kiellettyä.

Esityksen mukaan siinä tarkoitetuilla poikkeusmenettelyillä ei ole vaikutusta EU:n lainsäädännöstä tai valtiontukisäännöistä aiheutuvien Suomen velvoitteiden täyttämiseen. Euroopan komissiolle notifioitu viimeisin luopumistukijärjestelmä on päättynyt 31.12.2018 ja sen mukaiset maksut jatkuvat edelleen, mutta itse tukijärjestelmä ja sen valtiontukihyväksyntä ovat päättyneet. Esityksen mukaisella lailla tehtävällä palkkatyön ansiotulorajan poistamisella ei arvioida olevan jälkikäteen vaikutusta esityksessä tarkasteltuihin, jo toteutuneisiin kilpailuvaikutuksiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Vuoden 2020 määräaikaisen lain alkaessa keskeytettyinä ja lepäävinä olleita luopumistukia oli esityksen mukaan yhteensä 120, joista 80 palasi takaisin tuen piiriin ja lisäsi luopumistukimenoja yhteensä 634 000 eurolla. Vuoden 2021 määräaikaisen lain alkaessa keskeytettyinä ja lepäävinä olleita luopumistukia oli esityksen mukaan yhteensä 92, joista 71 palasi takaisin tuen piiriin ja lisäsi luopumistukimenoja yhteensä 572 000 eurolla.

Ansiotulorajan poistaminen vähentäisi esityksen mukaan hallinnollista työtä Melassa arviolta noin 1-1,5 henkilötyövuotta.

Luopumistukimenojen arvioidaan esityksen johdosta lisääntyvän vuosina 2022-2029 noin 2,4 milj. euroa. Menojen lisäys on arvioitu sen perusteella, että osa luopumistuen saajista ei ole aiempinakaan vuosina nostanut tilapäisesti luopumistukea liian suurten ansiotulojen takia. Nämä henkilöt voisivat nyt esityksen mukaan saada luopumistuen. Lisämenoja syntyisi myös niistä luopumistukeen oikeutetuista, jotka ovat jatkaneet pysyvästi ansiotyössä eivätkä ole ryhtyneet nostamaan luopumistukea, mutta jotka esityksen mukaisten muutosten myötä mahdollisesti siirtyisivät luopumistuelle. Lisäksi menoja syntyisi myös niistä jo luopumistukea saavista, jotka palaavat takaisin ansiotyöhön siten, että ansiotuloraja ylittyy, mutta joiden luopumistuen maksua ei keskeytettäisi eikä luopumistukea esityksen mukaisten muutosten myötä perittäisi takaisin.

Valtiovarainministeriö toteaa, että esityksessä on yksilöity siinä tarkoitetuista muutoksista aiheutuvien kustannusten perusteet. Ministeriö toteaa edelleen, että esityksen mukaan kyseiset kustannukset katetaan valtion talousarvion momentin 30.10.42 (Luopumistuet ja -eläkkeet) määrärahan puitteissa tarvittaessa pääluokan sisäisin kohdennuksin.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö Annika Klimenko

Apulaisbudjettipäällikkö,
budjettineuvos Jonna Berghäll

VN/23484/2021-VM-5

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Berghäll Jonna 91212840N	Klimenko Annika 91185801E
2022-02-18	2022-02-18